

Tóte-s frumoase. dér cum cugetă domni kossuth-isti, că se va pute sugruma corupțiunea, decă o vei da pe o ușă afară și o vei lăsa să intre pe cealaltă?

Pe ce se întemeiază întregul sistem de guvernare unguresc, decă nu pe corupțiune, pe falsitate și pe nedreptate, când măsură, în tóte, cu două măsuri popórelor țerei și când pe unii îi proteje, pãrtinesce și înainteză pe scotóela și în paguba celorlalți?

Trebue să se schimbe cu desăvârșire și dela rădăcină tot regimul de ađi ca să pótă fi cu puțință a spera serios în stîrpirea corupțiunii și a celorlalte rele, ce s'au încuibat din pricina nedreptei și neumanei guvernării.

La o astfel de schimbare însă, cum am arătat cu adresele lor, nici pe departe nu se gândesc partidele maghiare.

Nu scim ce va mai dice „partida poporală“ în proiectul său de adresă, căci s'a đis, că și ea voese să prezenteze unul, dér nu credem, ca ea să se abată dela direcțiunea șovinistă națională maghiară mai mult, decă a făcut-o în programul ei, pronunțându-se în favórea „ese-cutării legii de naționalitate.“

Ei bine, legea să se eșecute, dér cine, pentru Dumneđu se-o eșecute, decă toți cei ce datorți sunt să o eșecute, cu membrii „partidei poporală“ cu tot, nu voese decă un stat cu caracter esclusiv național maghiar?

Revistă politică.

Passivitatea partidei apponyiste.

Partida lui Apponyi, numită „partida națională“, a început să facă în dietă passivitate politică față cu ocărmuirea de astăđi. Inceputul l'a făcut în ședința de Joi. Până acuma partida acésta totdeauna a votat proiectul de lege, asupra recruților; în ședința de Joi însă, în decursul desbaterii acestui proiect de lege, n'a luat cuvântul nici un membru al partidei, ér la votare nu s'a ridicat nici unul din tótă partida și acésta s'a întâmplat la votarea fiăcării cestuini aduse înaintea dietei. Și acésta, dice fóia apponyistă, se va întâmpla și de-ací încolo până atunci, până când nu vor fi eșpiate șeu șterse violențele și nelegalitățile sêvêrșite la alegerile trecute dietale.

O voce austriacă contra Jidovilor unguresci. În ședința dela 10 Decemvre a parlamentului austriac, deputatul *Schneider*, vorbind despre le-

găturile Austriei cu Ungaria, dice între altele, că el este mare prieten al creștinilor din țera ungurescă, dér este dușman de mórte al tuturor Jidovilor unguresci. Nu sunt în stare să-mi închipuesc, dice deputatul austriac, cum pot fi Ungurii așa ómeni slabí (lași), ca să sufere a fi stăpâniți de Jidaní, să nu pășescă contra lor și să nu-o sfișescă odată cu ei. *Schneider* dice apoi, că ar trebui să se traducă legile secrete (talmudul) ale Jidanilor, pentru ca să le pótă ceti și cunoșce creștinii; privilegiile să înceteze față cu ei și moșiile să li-se ia din mână și să se împartă între muncitorii de pãmânt.—Pentru aceste vorbe *Schneider* mai de multe ori a fost provocat la ordine din partea președintelui, dér el pentru aceea totuși nu s'a lăsat până nu și-a vêrsat cum se cade focul dela inimă. E de însemnat, că *Schneider* este unul dintre ómenii cu mare trecere în Viena. Ca deputat el a fost ales cu mare majoritate.

Italia și tripla alianță. Scim, ce mare svon a făcut în tótă Europa descoperirea unei foi a lui Bismark, că Germania încheiase pe la 1889 o învoială secretă cu Rusia, și că acésta învoială a durat până la 1891. Unele foi germane s'au încercat cu totadinsul să tragă și pe Italia în jocul acesta, susținind, că la 1891 ministrul de esterne de atunci a încheiat o astfel de învoială secretă. Acum vine ministrul-președinte *Rudini* și declară într'o convorbire, ce a avut-o cu directorul diarului „*Italia*“, că el, care la 1891 a fost în oficiu, n'a subscris nici un fel de învoială cu Rusia. El, *Rudini*, a avut o întâlnire în Octomvre 1891 cu *Giers*, răposatul ministru de esterne al Rusiei, dér la acésta întâlnire nu s'a tractat, decă de liniștirea Franței asupra reînnoirii triplei alianțe. *Rudini* desminte și faima, că el ar fi împãrtășit atunci lui *Giers* textul tratatului triplei alianțe. *Rudini* încheiă convorbirea dicând, că marele interes al Europei și înainte de tóte al Italiei este pacea.

Din dieta ungurescă.

În ședința de alaltăeri a dietei unguresci s'au început desbaterile asupra proiectului de lege despre recruți. Ocaziunea acésta li-a fost binevenită deputaților kossuthiști pentru a și mai vêrsa puțin focul asupra armatei comune. *Thaly Kalman* declară, că el împreună cu toți kossuthiștii vrêu să aibă o armată independentă ungurescă. Pentru armata comună nu dá nici ban, nici tineri, căci armata comună cântă nu-

mai „*Gott erhalte*“, ér nu „*Isten áld meg a magyart*“.

Polonyi Geza, care face parte din partida ungronistă, ce a fost atât de réu bătută la alegerile de deputați, se scóla și el să vorbescă. Atunci cineva din partida guvernamentală îl intrébă în batjocură: „Căți sunteți?“ — „Noi“, dice *Polonyi*, „după statistică suntem opt, dér decă alegerile ar fi fost drepte și nu s'ar fi făcut atâtea fãrãdelegi, am fi și noi cel puțin atâți, căți sunteți voi (cei din partida guvernamentală). Declară, că el încă ar dori o armată independentă ungurescă și de aceea armatei comune nu-i votéză recruți. Dér pe cât timp e la putere guvernul de ađi, nu votéză recruți nici pentru honveđime, deórece guvernul a folosit și honveđimea la alegeri pentru sêvîrșirea abuzurilor. — *Kossuth Ferencz* încă a spus, că pentru armata comună el nu votéză recruți, pentru honveđime însă votéză, nu pentru-că ar avé încredere în guvern, ci pentru-că patria are lipsă de honveđi. — În urmă punându-se la vot, proiectul a fost primit. Dintre opoziționali, numai „partida poporală“ a votat pentru el.

După asta s'a ridicat ministrul-președinte *Banffy*, ca să răspundă la o interpellare, ce i-o făcuse *Polonyi* cu privire la descoperirile sensaționale ale fóiei bismarkiane „*Hamburger Nachrichten*“, privitoare la alianța dintre Rusia și Germania. *Banffy* n'a putut da aici nici un răspuns, ci a declarat numai, că acum lucrurile s'au dat uitărei că monarhia noastră e în cea mai bună prietină cu Germania și că tripla alianță formeză și ađi cel mai puternic stêlp al păcii europene.

Polonyi n'a fost mulțămít cu acest răspuns. El atacă aspru Germania dicând, că e necredincioasă față cu monarhia noastră și că nu ne mai putem încrede în ea. Guvernul, dice el, să și caute aliați în altă parte, căci Germania umblă să ne pécăliască.

O asemenea pășire în contra alianței cu Germania încă nu s'a întâmplat până acum din partea Ungurilor. Tóte partidele opoziționale au aprobat pășirea acésta a lui *Polonyi*.

SCIRILE ĐILEI.

— 30 Noemvre.

În cauza pașapórtelor pentru România și Serbia, ministrul unguresc de interne a dato ordinațiune, în care spune, că cei ce vor fi prinși trecând granița spre România, ori Serbia fără pașaport, vor fi de-ací înainte pedepsiți pentru delict cu o pedepsă până la 15 zile închisóre și 100 fl. amendă. Până acum, în înțelesul unor ordinațiuni mai vechi ministeriale, trecerea fără pașaport în România, ori Serbia era oprită și, decă se întâmpla, ca cine-va să fiá prins trecând granița fără pașaport, era oprit și trimis îndêrêț, dér nu mai era și pedepsit, cum va fi de aci înainte. Foile ungu-

resor spun, că ordinațiunea de mai sus a dat-o ministrul anume pentru Români, fiind-că ar fi observat, că „agitatorii valahi“ au trecut până acum granița de mulțori și fără pașaport.

— 0 —
Representanți în consiliul comunal al Cernăuților pentru suburbiile Clocucica, Horecea și Caliceanca au fost aleși: *Ion Bumbacu*, profesor, cu 115 voturi și *Alecsandru Cantemir*, învățător superior, cu 188 din 182 voturi date. Ambii aleși au fost candidați și recomandați de partidul național român din Bucovina. Alegerea, cum spune „*Gazeta Bucovinei*“, a decurs în bună ordine; ér ținuta alegătorilor din numitele suburbii față de actul electoral a fost în adevêr demnă și solidară. Atitudinea observată de bravii alegători români nu numai lor le face onóre, ci ea pótă să servescă drept esemplu de imitat și pentru ceilalți alegători români din celelalte corpuri electorale, sciut fiind, că numai prin o pășire bărbătească și prin o atitudine solidară se pótă ajunge la o isbênda dorită.

— 0 —
Un preot arestat. Đilele acéstea preotul român *Pandovits Dóme* din *Szentes*, aflându-se într'o sêră în casa deputatului *Sima Ferencz*, pe neașteptate se pomeni cu nisce gendarmi, cari îl luară între baionete și-l duseră în închisóre. Acésta s'a făcut la porunca fișpanului *Vadnay*, care cu ocaziunea cercetării oficiilor publice din *Szentes* află, că din fondul școlii comunale, al cărei casar era părintele *Pandovits*, lipsesse o sumă mai mare de bani (o miă și câte-va sute flor.) Bănuít pentru defraudăția, preotul a fost în urma acésta arestat la porunca fișpanului. Fiind-că *Pandovits Dóme*, deși Român, este o uneltă a Ungurilor, înainte cărora trece de mare „patriot“, arestarea lui a produs mare turburare în tóte gazetele opoziționale unguresci, cari îl iau în apărare, mai ales fiind-că *Pandovits* era opozițional, ținea la partida lui *Ugron* și trecea ca dușman al partidei dela putere. Mulți Unguri fruntași s'au întrepus pentru liberarea preotului renegat, dér n'a ajutat nimic, ba după cum cetim ađi în foile din *Budapesta*, *Pandovits* a fost escortat alaltăeri în temnița ordinară dela *Seghedin*, unde se află și astăđi. Deóre-ce însă un fișpan nu are drept de a închide pe nimenecă înainte de-a se fi adus o judecată asupra lui, avocatul *Hoffmann*, ca apărător al preotului, a făcut arătare criminală contra fișpanului *Vadnay* pentru „abus de puterea oficiului“. O asemenea arătare a făcut și deputatul *Sima Ferencz* în contra căpitanului de poliția din *Szentes* și a sublocoteneutului de gendarmeriă, pentru-că aceștia au intrat cu puterea în casa sa pentru a-l prinde și aresta pe preot, pe când dreptul de imunitate al unui deputat nu permite acésta. — Dér smulgê-se „patrioți“ de pèr cât vor vré. Destul că pe părintele *Pandovits* Românii n'au

sfișsesse dicând: „că sfânt și cucernic gând a fost, că a făcut curățenia pentru cei morți, ca să se slobozescă de pécate“.

Aflu superflu a mai cita exemple din Biblia testamentului nou, unde mai la fiăcare pagină dai de exemple îndemnătoare pentru esercierea carității creștine evanghelice. Prin urmare fórte se înșelă d-l „*Doctor*“ când afirmă, că „pomana n'ar avé sens moral“, ci „material“, — fiind de origine păgână, — adusă fiind „*pro diis manibus*“ ca să aibă merinde și bani pe cealaltă lume morții.

Conced, ca cuvântul „pomana“ să se derive dela latinescul „*pro manibus*“, dér conceptul pomenei s'a născut de-odată cu religiunea naturală între ómeni, ceea ce însă e de-odată ómenii pe pãmânt, căci ómeni fără religiune — fiă aceea și falsă — n'au esistat și nu esistă. Și apoi să nu se trecă cu vederea, că și străbunii noștri în statul păgânătății în lucrările și instituțiunile lor erau conduși nu numai de principii materiale, ci și morale; șeu pótă că „*Dr. Tanase*“ își închipuesce, că vechii Români ca păgâni erau atești, neavând nici o cre-

dință în cealaltă lume, în nemurirea sufletului, în rai, în iad etc...?!

Ovidiu cu tot scepticismul său lasă să cetim în *Elegia IX* lib. III. amorum: „*Si tamen e nobis aliquid, — nisi nomen et umbra, restat, in Elysia valle Tibullus erit*“. Se vede din acest versicul, că deși el însuși pótă că dubita în esistența raiului, dér masa poporului în genere credea în *Elisiu* — locul ómenilor pii după mórte. Asemenea cetim, tot la *classici*, despre unii ómeni osêndiți la tartar, — ori iad, — pentru vișiele lor din acésta viêtă:

„*Sed et, aeternumque sedebit*
„*Infelix Theseus... (Virg. Aen. lib. 6).*“

Așa-dêră pomenele, cu tóte că au fost în us și la străbunii noștri păgâni, pentru aceea nu se pot desbrăca de sensul moral; căci cređend ei în *elisiu* și *tartar*, cu necesitate morală erau astrinși ca să se îngrijescă de atarí mijloce, prin cari aveau a se însina grației Đeilor, — de aici espreșiunile „*placare deos*“ — *placatos... qui volet esse deos*“ — dice *Ovidiu* în *eleg. III*. libr. I. trist. — și celea mai nimerite mijloce, precum ne arată și *biblia*, erau mila

față de cei sêraci. Prin urmare cu tóte ră-tăcirile lor enorme dela legea pozitivă dumneđescă, străplântată nouă prin mâna lui *Moise*, tot mai aveau și *Românii* cei vechi credința în *Đei*, și nemurirea sufletului, rai, iad, ca și dogme elementare ale religiunii naturale. Așa-dêră până ce stimatul d-n „*Doctor*“ nu va puté dovedi, că străbunii noștri nu credeau absolut în nimic dincolo de mormânt, nu pot subscrie aserțiunea d-sale, că pomenele sunt introduse din punct de vedere material și nu moral.

După acésta l'ași mai întreba pe d-l „*Doctor*“, că de ce propune numai ștergere pomenele servite cu vinars, lăsând neatinse cele servite cu vin? Aici vêd o neconsecență. Căci lucru probat prin experiența de tóte đilele e, că atât vinul, cât și vinarsul, decă se consumă fără cumpêt, turbură, irită, produce sfadă și rușine, și-l ațișă pe om la pécate; și din potrivă, luat cu cumpêt, ambele pot veseli inima omului. Eu nu pot crede să nu fi simțit vre-odată stim. d-n „*Doctor*“ efectul salutar al unui pahar de apétorium, mai cu sémă

înainte de gustarea bucatelor uscate și vêrtóse?! Apoi să nu cugete d-sa, că *Românii* noștri la pomene împart atâta beutură, până ce-și sparg capetele; cine vorbesce astfel, acela scrie de lângă masa de prescripțiunile, și nu din experiență; la comândări de obicei se string sêracii, cărora se dá câte-un pãharel de vinars, și apoi colac cu ceva supă și, nici prin gând nu-i vine nimeni să se îmbete cu acea ocaziune.

În urma celor đise, părerea mea modestă e, că pomenele se vor desrădăcina din sinul poporului numai de-odată cu credința s. nóstre religiunii, ceea ce nu se va întâmpla nici-odată; și fiind-că *Românul* nostru nu face pomana numai când móre cine-va; ci în decursul anului mai adese-ori, mai cu sémă tómnă, după ce gată cu lucrul câmpului sub numire de „*masă*“, ori „*feștiună*“, când de ordinar își invită neamurile, dându-le sub colorit religios față de petrecere socială, ori ospêt creștinesc; a șterge acuma beutura și cu acea ocaziune dela masa *Românului* ar însemna atâta, cât a-l despoia și de cele 2—3 ore de ve-

să-l compătimăscă, căci el s'a lăpădat de ai săi și s'a aruncat în brațele adversarilor noștri. — al Ungurilor a fost și Ungurii l'au arestat. Acum rabde. De cum-va a crezut „pater“-ul Pandovits, că ținând cu Ungurii, va pute să administreze banii scotei cum va vré, s'a înșelat amar.

—o—

Vladimir V. de Repta, archimandrit-mitrofor și vicar general al Metropolei bucovinene, la propunerea colegiului profesoral dela facultatea teologică din Cernăuți, a fost numit din partea Majestății Sale *doctor în sf. teologie*.

—o—

Un deputat între baionete. Din Hajdu-Hadháza se telegrafiază, că la alegerea funcționarilor municipali, ce s'a făcut acolo aialtăeri, solgăbirul baron Degenfeld Pál a procedat cu o volnică ne mai pomenită față de Maghiari. Pe funcționari nici n'a lăsat să-i mai alegă omenii, ci simplamente i-a numit el așa cum i-a plăcut. Deputatul distal Tatar Gábor a protestat contra fărădelegilor, d'ér solgăbirul i-a astupat repede gura, căci l'a dat pe mâna gendarmilor, cari între baionete l'au dus, și l'au închis. Acăsta e o nouă probă, că toate în lumea acăsta se răsună. Ungurilor le cădea bine și lăudau pe slujbașii unguresci când făceau asemenea volnicii cu Românii. Dér acum étă, că slujbașii au căpătat curaj și nici înșiși Ungurii nu se mai pot apăra contra volnicior lor. Așa le trebuie! —

—o—

Prelegere publică. Atragem atențiunea publicului român din Brașov asupra primei prelegeri publice din acest an, ce o va ține d-l profesor Ioan Popea mâne, Duminecă, la 4 ore p. m. în sala gimnasiului român din loc. Ar fi foarte de dorit ca aceste prelegeri, ce se vor ține de aci înainte în fia-care Duminecă până la Crăciun, să fiă cât mai bine cerestate. Intrarea costă numai 20 cr. (pentru studenți 10 cr.). Venitul e destinat pentru scopuri culturale românești.

—o—

Inventatorul dinamitei a murit. Din San-Remo se telegrafiază, că *Alfred Nobel*, inventatorul dinamitei, a murit. Toți știu, ce mari reforme a produs pe terenul tehniceii acest om prin inventarea dinamitei, care nu este alt-oeva, decât o materie explozivă, compusă din mai multe alte materii. Astăzi dinamita se folosesc pretutindenea la spargerea piatrilor și a stâncilor, ușurând astfel formarea drumurilor, tunelurilor etc. Dinamita în sine nu este o materie periculoasă, deore-ce ea, decât e bine pregătită, nu explozează, decât numai decât i-se dă foc. Față cu alte materii explosive, dinamita mai are și avantajul, că ei nu-i strică umezeala, ér când explozează are o putere așa de mare, încât pôte să arunce în aer cele mai mari clădiri, stânci, orî chiar și grămezi de fier. Nobel a mai inventat și praful fără fum, care însă se întrebuințează numai la armată. Când se

impușcă cu acest praf, rămâne în urmă numai o mică ceta, care îndată dispăre. Acestea sunt invențiunile, cari pe *Alfred Nobel* l'au făcut nemuritor. Toți membrii familiei lui, care e de origine din Suedia, s'au ocupat cu meseria acăsta cu succes frumos. Tatăl său încă s'a distins prin inventarea nitroglicerinei.

—o—

„Creațiunea“ lui Haydn. Producțiunea de Joi s'a dat cu un strălucit succes în totă privința. Sala dela otelul Central era înșesată de public, d'ér aproape jumătate din ea era ocupată de coriști, coriste și musicanți, cari vor fi fost cu totul la vre-o 200. Mâne se va cânta „Creațiunea“ lui Haydn a doua-ora. Amatorii de musică se nu lipsescă dela acest grandios concert.

—o—

Aniversarea expedițiunii lui Vasco de Gama. În anul viitor 1897, Portugalia va serba aniversarea de 400 de ani a expedițiunii lui Vasco de Gama. În ziua de 8 Iulie 1497, acest mare explorator a plecat din portul Lissabona, ca să deschidă drumul de navigațiune spre India. Aniversarea acestei zile va fi serbată din partea Portugaliei cu mare pompă, la care serbare vor fi invitate toate statele Europei. Se vor aranja în Lisabona expozițiuni geografice, etnografice, nautice și alte expozițiuni. Portul va fi iluminat în mod feeric timp de opt zile. Se fac, cu un ouvent, mari pregătiri.

—o—

Pentru parochia vacantă a Brașovului-vechiu s'au însinuat până acum 7 concurenți, dintre cari preotul Constantin *Dimian* și-a ținut cuvântarea de probă în biserica din Brașovul vechiu Dumineca trecută, ér ceilalți 6 și-o vor ține în următorea ordine: *Iosif Maximilian*, parochul din Ghimbav, Duminecă în 1 Dec. v., *Ioan Leucescu* parochul din Rotbav în 6 Dec. v., *Iosif Comanescu* parochul din Codlea în 8 Dec., *G. Ludu* preotul capelan din Preșmer în 15 Dec., *G. Sglimbea*, paroch în Ciocirla în 22 Decembrie, ér clericul *Romul Măuresanu* din Măurus în 25, eventual 26 Dec. st. v.

—o—

Sfirșitul unui bețiv. Un locuitor din Brain-sur-l'Antion (Francia) trecând printr-o stradă a orașelului, zări pe trotuar cadavrul prăjit al unui bețiv din acel oraș numit *Jean Babin*. Corpul era ars peste tot și abia mai avea câte-va buoștele din fostele lui vestimente, cu totul carbonizate. Primarul orașului, fiind avisat, voi să între în casa lui *Babin*, îi fû cu neputință însă de-a străbate. Ușa era încuiată pe dinăuntru. Se chiâmă un lăcătuș. În mijlocul casei zăcea sora lui *Babin*, beată mîrtă; lângă dânsa erau trântite trei sticle de rachiu, gôle. Magistratul trebui să aștepte până ce aceea femeie s'a mai trezit pentru ca să pôtă căpeta un răspuns dela dânsa. Ea istorisi atunci, că în timpul nopței, ea și fratele său beuseră conținutul celor trei

butelii de rachiu, că la un moment dat, *Babin* voind să se așeze pe un soaun, perdû echilibrul, a cădû pe foc, de care s'au aprins repede vestimintele sale. Nebun de durerea arsurilor, *Babin* s'a năpustit în stradă pe când sora sa a încuiat ușa pe dinăuntru și cădû beată mîrtă pe scândurî.

—o—

Ingropați în zăpadă. Două-deci de Spanioli, intrară zilele treonte în Francia prin trecătorea Gavarnie. Pe drum o femeie, care făcea parte din caravană, cu puterile sleite de ocalătoria atât de lungă, ne mai putënd să continue drumul, se culcă pe zăpadă. Ceilalți își continuă drumul fără a încerca se transporte pe sârmana femeii la Gavarnie, care era la o distanță de două ore din acel punct. Numai bătrânul și fratele nenorocitei, rămaseră lângă ea, fără ca să o pôtă transporta din cauza zăpezei, care avea doi metri de grosime. La Gavarnie, trei Spanioli din același sat cu nenorocitei părăsiți în mijlocul zăpezei, cuprinși de remușcare, istorisiră faptul la câți-va locuitori. Cu toate, că era noapte și un ger cumplit, doi țărani, cari cunoscero bîne localitățile, plecară în căutarea lor, cu torțe aprinse. Acești nenorociți erau p'aci ingropați în zăpadă și în urma strigătelor lor reușiră să capete răspuns și erau aproape să-i găsească și să-i scoape, când deodată un viscol teribil era să-i îngrope și pe dânsii de vii în zăpadă și îi făcură să ră-tăcescă drumul. Cu mare greutate bravii țărani putură să regăsească drumul și să se întorcă la Gavarnie. Toate căutările fură zadarnice în timp de două zile. Abia a treia zi dimineta nenorocitei fură găsiți aproape cu totul ingropați în nemetri. Doi dintre ei erau deja morți, cel d'al treilea era în nesimțire. Se speră să fiă scapat cu viață.

—o—

Epidemiă de tifus. În orașul de lângă mare *Pola* a izbucnit epidemiă de tifus, care seceră tot mai multe victime. S'a constatat, că bôla a provenit de-acolo, că locuitorii au început să bea apă dintr'un apeduct, al căruia canal trece printr'un pământ plin de gunoie și murdării, ér rezervarul se află în nemijlocită apropierea de un cimiter. Cei ce s'au bolnăvit mai întâiu au fost muncitorii, cari au lucrat la canal și au beut apă din el. De aci se vede, că acăsta primejdiôsă bôla s'a iscat numai din cauza apei.

—o—

Căilindarul Plugarului pe anul 1897 este cel mai mare și cel mai eftin între căilindarele românești apărute până acum. Conține 11 cole de țipar. Numai partea literară și economică conține vre-o 80 pagine format mare și țipar compres garmond. În text se află și câte-va ilustrațiuni frumoșe. Un exemplar costă numai 25 cr. De vëndare la Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov.

Sciri mărunte din România. Regele *Carol* a primit din partea Imperatului Austriei, o scrisore prin care-i notifică căsătoria Archiducesei *Maria-Dorothea-Amelia* cu Ducele *Ludovic-Filip-Robert* de Orleans. D-l Comite de Thurn, însărcoalat de safori al Austro Ungariei, a avut onôre a remite Regelui scrisorea de notificare.

— D-l *Alex. V. Beldiman*, directorul țiarului „Adevărul“, se află foarte grav bolnav. Fiul său, d-l *Al. A. Beldiman*, ministru la Berlin, a sosit în țară, chemat de familia.

— „Monitorul Oficial“ publică decretul de numire al d-lui căpitan *Cruțescu* în postul de director al prefecturei poliției Bucureștilor, în locul d-lui *N. San-Marin*, demisionat, precum și decretul de numire al d-lui căpitan *Milicescu* în postul de inspector de poliție la colôrea de Negru în locul lui *Ionel Antonescu*. *Sau-Marin* și *Antonescu* au trebuit să-și dea dimisia din cauză, că au luat parte la escesele poliției din zilele trecute.

— Se vorbeșce de dese constătuiri ale grupului fostului ministru *Eugen Stătescu*. S'a constatat, că în Camera d-l *Eugen Stătescu* dispune de vre-o 25 amici, dintre cari d-nii *Djuvara*, *Iunius Lecca*, *Schina*, *An. Stolojanu* etc.

— Joi în 10 Decemvre, fiind aniversarea *luărei Plevnei* a fost mare stujbă la biserica catedrală din Dealul Spirei. *M. S.* Regele a asistat la liturgiă incunjurat de casa sa militară. După serviciul divin trupele au defilat înaintea *M. S.* Regelui.

— Joi s'era s'a dat la palat un prând de gală în onôrea zilei a *luărei Plevnei*. La acest prând oficioș au luat parte toți oficerii superiori din garnisună.

— Se vorbeșce, scrie „*Timpul*“, că în locul părintelui *Dr. Demetriu Radu*, numit episcop la *Lugos*, se fiă adus ca preot gr. cat. în Bucuresci *Dr. Iacob Radu*, profesor la seminarul din *Blașiu* și frate cu noul episcop de *Lugosiu*.

ULTIME SCIRI.

Bucuresci, 11 Decemvre. Deputatul *Politimos* în ședința de astăzi a Camerei a rugat pe președinte să convoce pe deputați și senatori la o conferență intimă, ca să se arate, că majoritatea parlamentului nu vrea să facă dificultăți guvernului în resolvirea cestiunei Metropolitului-Primat. „Sunt liberal“, dize d-l *Politimos*, „și țiu ca țera să scie, că detronarea Metropolitului nu este opera partidului liberal“. (*Sgomot*). Președintele, ca și ministrul cultelor, declară, că guvernul nu va face nici un pas în acăsta cestiune fără consimțemântul Camerei.

Bucuresci, 11 Decemvre. Erăși sunt prospecte de împăcare între grupul *Fleva* și guvern. Se mai asigură, că și cei mai mulți membri ai Sinodului sunt deja căștigați pentru o pacinică deslegare a cestiunei metropolitane prin grațiaré séu chiar prin revisuirea sentinței Sinodului.

d'ér străforma și desrădăcina nici-odată, de unde și dicala: „*naturam și furca expellus tamen usque redibit*“.

Așa-d'ér, după mine, nu abrogarea pomenelor noastre, ci regularea și susținerea lor în starea, ce se unesc cu simțul religios-moral și social, trebuie să fiă scopul suprem al fiă-cărui bărbat ce-și propune promovarea binelui moral și material al poporului nostru.

Meseșanul.

Grierul.

(Din datinile și credințele Românilor despre insecte).

Grierul se mai numesc în Bucovina înca și *Grierus și Greșus*; în Moldova și Muntenia: *Grier și Greer*¹⁾, ér în Bănat: *Greeruš*²⁾ și *Greșuš*³⁾.

¹⁾ Rîndunica, revistă lit. sciințif. și folcloristică an. I. Iași. 1893. p. 105; — *B. Nanian*: Elemente de ist. nat. Part. I. Zoologia, Bucuresci 1873 p. 138; — *D. Ananescu*: Curs elementar de ist. nat. S. III. Zoologia, Bucuresci 1874 p. 219.

²⁾ Familia an. XXVI. Oradea-mare. 1890 p. 479.

³⁾ *G. Cătană*: Poveștile Bănatului S. III. Gherla 1895 p. 35.

selie și bucurie, ce-o simte atunci, când închină câte cu un pahar de beutură vecinului, fratelui, cumnatului orî cuscruului său. Apoi decât domnilor le este iertat să-și facă baluri și petrecoeri; amuzându-se cu beuturi mai scumpe, pentru-ce se nu-i fiă iertat și poporului țeran a-și petrece în societatea prietenilor în mod cuviincios vre-o câte-va césuri, amuzându-se după firea lui și el cu beuturi cevași mai iritaciôse, cum e și vinarsul?!

A scôte vinarsul cu totul din viața de toate zilele a poporului plugar muncitor, astăzi mai cu sémă după ce vilie s'au pusit, e lucru cu neputință; și nu în sine vinarsul, ci abuzul cu el aduce nefericire peste capetele multor indiviđi, ce nu-și știu pune cumpăt; d'ér în urmă abus se pôte face de gustarea tuturor bunătăților și plăcerilor lăsate pe mâna omului. Și că vorbesc din experiență, étă un cas:

Scriitorul acestor șire a încercat cu credințioșii săi la anul 1892, și prin protocol s'au obligat 150 de poporeni, că mai mult la comandări și festâni nu vor împărți vinars; ci cu banii ce-ar trebui să-i

cheltușcă pe vinars, să se înființeze „*un fond filantropic*, din care în tot anul la Crăciun, cu jumătatea sunei incurse, să se îmbrace copii s'eraci, ce cercețéză școlă, éră cu cealaltă jumătate a venitului în memoria zilei de 15 Maiu — chiar atunci ținusem și adunarea — să se cumpere bucate și să se împartă între s'eracii comunei.

Așa d'éră că era scop sublim acesta? Ce speranță, ce prospect frumos pentru un viitor fericit!! Și ce a fost urmarea? Intr'un an de zile, cât timp în comună n'a fost vinars de prune fabricat de cătră poporenii în căldări mici — *la noi există pân' la 30 astfel de căldări*, și când sunt prune multe forméză un isvor capital de venit pentru locuitorii comunei, având și prunele preț scump, — omenii noștri cât de rușine, cât de silă și-au ținut cuvântul, d'ér observai de pe fețele lor, că nu le venia la socotélă hotărîrea, la masă erau puține vorbe de distragere, o tăcere silnică domnia peste meseni, nu vedeai vioiciunea de mai înainte, închinăturile de sănătate a gazdelor casei, pomenirea cu laudă a defunților pentru cari se făcea pomana: toate

rămaseră, și vedeai din totă purtarea mesenilor, că le lipsesc ceva, adecă motorul principal al vioiciunei; — vinarsul le lipse; și d'ora vei crede, că în schimb ni-s'a sporit „*fondul filantropic*“? — Nici un ban n'a incurse în el; și la anul, când bunul *Dumneșcu* a dat prune în abundență în comună, având locuitorii vinars făcut de ei, chiămat fiind la binecuvântarea cătorva mese, cu durere am observat, că înainte de a se pune la masă, invitații toți de-a rândul erau ospătați cu vinars împărțit pe furișul pe afară, ca nu cumva să iau séma, ce vădând infruntându-i li-am spus, că decât să vă ospătați pe ascuns și sub durată slujbei, decât nu vă convine hotărîrea vótă, — împărțiti-vé beutura aici la masă cum se cuvine și cu cumpăt și nu vă faceți de ris și rușine pe sub streșinele grajdurilor.

Etă o experiență tristă, de învăț pentru toți acei idealisti — precum eram și eu atunci, — cari voesc să schimbe obiceiurile Românilui; acelea cel mult le poți ordina, și să le dai curs într-o direcțiune, ce se se unescă cu simțul moral și estetic,

Bogatul și Săracul

în spiritul lumei și în ordinea Provedinței.
de Prof. Dr. Elefterescu.

Ce este bogatul în spiritul lumei? — Este un om de jocuri, de serbări, de privești și de petreceri, a căruia totă mărirea stă în a trăi într-o îngâmfare deșertă, a-și îndestuli toate patimele, și care nu pune altă margine poftelor sale, decât pe ale bogăției.

În ordinea Provedinței însă, el este un ânger de pace și de mângâiere, pus între Dumnezeu și omenii, ca să termine împărțirea bunurilor pe pământ. El este solul cerului și ca un apostol al Provedinței, îndatorat a-o face pe această cunoscută celor ce nu o știu, și a-o desvinovăți cătră acei ce o învinovățesc; el este ca și stéua diiei, al cărei strălucitor mers vorbește tuturor de mărirea făcătorului său. Bogatul prin binefaceriile sale vorbește inimei tuturor oamenilor despre înțelepciunea și bunăntatea Dumneșcă; și după cum este sgârțit și darnic, simțitor și cumplit, se face pentru popore un obiect său de spaimă, său de mângâiere: un deș, de este bine făcător; ér o fiară, decă este barbar.

Acum să vedem, ce este săracul după spiritul lumei? — El este o ființă părăsită, prigonică, o tristă lăpăduță a întregii naturi, care pare a fi uitată de Provedință, care se țirese cu dispreț pe fața pământului.

În ordinea Provedinței, din contră, săracul este óre-cum cel mai interesant din lucrurile sale, și fiind-că în secretul înțelepciunii sale a făcut pe bogat prețios și trebuitor săracului, a voit ca bogatul să fiă protectorul săracului, și săracul mântuitorul bogăților pe pământ, dându-le mijloce de-a preface bogățiile lor în binefaceri, cari să se servescă a cumpăra cerul; săracul în ordinea Provedinței este tot-de-odată un judecător, care ține în mâna sa sörtea celor mari și a celor bogăți, și care grămădește pe capul lor binecuvântări și blăsteme.

Adecă într'un cuvânt, bogatul și săracul în ordinea Provedinței sunt în potriua ideii, ce noi ne facem despre ei. Bogatul are ordinea sa, și săracul drepturile sale; unul ca să dea, altul ca să primescă. Bogatul este ministru și săracul favoritul.

Nu pozițiunea avuțiilor mari, ci înțelptă întrebuințare a averei, fiă mare, fiă mică, ne face bogăți.

Nu averile mari și mici, pe cari le numim ale noastre, ne fac bogăți și săraci, ci modul cum le întrebuințăm și cum le privim ca mijloc și scop al vieții noastre. Sunt

în adevăr mulți în cele mai mari avuții și sunt săraci, și mulți în ne-avere și sunt bogăți.

Trebuie să cunoștem, că sărăcia este elementul spiritelor celor mari, mama înțelepciunii, crescătórea omenirii, aflătórea tuturor artelor și sciințelor și condăcătórea cea curagiosă prin prăpăstiile munților și prin valurile mării.

Avuția amörtesce corpul și sufletul, împedecă sborul spiritului, îl înecă și îl omórá prin plăcerile trupesci, demoralisecă popore întregi, produce bóle, poftte și avuții neavdite.

Săracul este bogat de speranțe și proiecte; viața lui îi trece ca în sbor între cugetări și presimțiri, pe cari bogatul nu le cunoșce.

Neaverea ne aplécă érăși la pieptul cel făcător al naturii, ér bogăția ne duce la slăbiciuni, la certe și dispute pentru ranguri, la nesimțire și poftte imorale.

Nu este dér mai bogat muncitorul cu o cójă de pâne, care o mânăncă cu mulțămire și în odihna sufletului său lăngă rēcorosul ivor de apă limpede, decât bogatul neșaios și desfrēnat, care din cauza sângelui stricat și a puterilor slăbite nu póte să se bucure de prețioșele nutrimente, ce îi stau înaintea lui? sé și decă bogatul făcător de rele, de care toți fug și se tem, și care nu póte avé nici un amic adevărat?

Dobēndirea averei este adevărată măestriă, dér buna ei întrebuințare este o măestriă și mai mare; cine însă nu cunoșce măestria întrebuințării, pentru acela averea nu este avere.

Să fim întot-déuna stăruitori și cumpătați, îndestulindu-ne cu hrana, cu îmbrăcăminte și cu locuința, care puternica mână a Provedinței a binevoit a ni-o da. Să avem tot aceeași mulțămire de-o casuță curată, ca și de un palat strălucitor, de-o simplă și sănétóșă mănăncare, ca și de bucatele cele mai alese și prețioșe; de-o haină simplă și modestă, ca și de una mai scumpă și luxosă.

De ne vom mărgini trebuințele noastre, în scurtă vreme vom poseda avere și mai multă decă ne va trebui spre mulțămirea noastră, și așa în loc de a aștepta dela alții facere de bine, vom fi și noi în stare de a face altora bine.

Să nu dorim respectul aceluia, cari numai pentru strălucirea hainelor și înălțimea gradului te prețuesc, căci respectul aceluia, cari ne prețuesc pentru curățenia inimei și pentru meritul virtuților, îl vom dobēndi negreșit.

Să ne silim, ca prin virtuțile

inimei să strălucim înaintea oamenilor și să nu dörim strălucirea externă, și peste puțin vom cunoșce, că am ales partea cea mai bună.

De ne vom face slabi poftelor noastre trupesci, puterile sufletului nostru și ale conștiinței noastre vor fi cu totul ale noastre, și nu le vom risipi în stăruințe deșerte, nici vom trăi mai puțin pentru noi decă pentru alții.

Săracul are mai multă aplicare și ocașiune spre plăceri decă bogatul. Săracului și cele mai neînsemnate lucruri pot să-i pricinuescă mulțămire, în vreme ce ochiul bogatului le trece cu vederea și le nesocotesce.

Cu cât vom petrece o viață mai simplă și mai retrasă, cu atât mai puțină socotélă vom fi datorii să dăm lumei. Cu cât ne vom sili mai mult ca să ne îndestulim cu noi înși-ne, neingrijindu-ne de lucrările altora, cu atât mai curate vor fi plăcerile noastre și cu atât mai liniștiți le vom puté gusta.

Viața retrasă și petrecerea casnică sunt un mare bine, ele sunt apărătorile cele mai energice ale fericirii casnice.

Neaverea contribue mai de multor decă bogăția la dezvoltarea nobilelor puteri ale sufletului și la perfectiunea celor mai înalte virtuți. Ér virtutea dezvoltată în gradul cel mai înalt desprețuesce vrednicile cele lumesci și bunurile cele temporale.

Să nu dorim prea mult avuțiile; ele ne fac obiectul pimei, aduc cu sine lucsul și o viață trândavă, și de multe-ori produc slăbirea puterilor spirituale.

Decă însă Provedința ne-a binecuvēntat cu avuții, să împărțim cu cumpătare și pe alții de bucuriile acele curate, cari se dobēndesc printr'ēnsele.

Să privim totă averea noastră ca o împrumutare dela Prea puternicul stăpân al lumei, și ca un mijloc, prin care să ne putem face pe noi și pe alții mai desăvērșiți și mai fericiti.

Ochii lumei caută fórte mult la luciul aurului și al măririi pământesci. Cel fără mijloce, de-ar face faptele cele mai frumoșe, rēmâne în întunec și necunoscut. Cătră acela însă, pe care Divinitatea l'a binecuvēntat cu bunuri pământesci, își așintesc toți ochii cu băgare de sēmă. Ce face este laudat, și fiind-că se laudă, se și imiteză.

Numai cel mulțămit este în adevăr bogat. Iubitorul de argint (lacomul) este întot-déuna nefericit, căci el nică-odată nu se mulțămesc cu cât sörtea i-a dat. Numai acel om avut este stimat și iubit, care știe

să răspandescă bucuriă în jurul său. Cel lacom după avere nică-odată nu póte fi îndestulit, căci fiind cumplit cătră toți, este cumplit și cătră sine, și își tágăducesce óri-ce plăcere a vieții.

Lacomul se depărtează pe sine și pe alții de óri-ce lucru neapărat trebuincios, se socotesce de sărac și tremură, ca nu cumva din întâmplare să săracescă. Bunăstarea vecinului o privesce cu ochi réi și pisma îi róde inima.

Lacomului pentru un mic câștig își se par toate iertate, încât el își vinde credința, își tágăducesce cuvântul și își calcă jurământul. De aceea, omul trebuie să se depărteze de iubirea de argint, averea să-i fiă dréptă, și să caute ca cu mijloce binecuvēntate să o înmulțescă, și prin urmare trebuie să fiă silitor și econom la ținerea casei.

Cine își cheltuesce averea sa fără socotélă, acela se lipsesc de cele mai apropiate mijloce ale îndestulării și fericirii casnice, și libertatea sa o supune robiei, se face sclavul disprețului, al poftelor și caprițiilor altora, și își pregătesce și-și și familiei sale un viitor plin de mânăncare, de rușine și de miseriă. Să nu risipescă nimeni prisosul său în jocuri de cărți, în desfrēnări și în petreceri deșerte. Să dăm săracului și neputinciosului ceea ce noi putem și să nu ne lăsăm pe nimeni să se întórcă nemângâiat dela noi.

Acesta este folosul, acesta este fericirea avuției; *căci avuția în mâna unui om binevoitor este un dar prețios; ér în mâna unui om avar și cumplit este o plagă pentru omenire.*

Încă ceva despre pomeni.

Rēșnov, Noemvre 1896.

Onorată Redacțiune! Prin o corespondență publicată în nr. 243 din anul curent al prețitului diar „Gazeta Transilvaniei“ și semnată de părintele Babeș din Sohodol, sunt provocat a răspunde, decă este consult a se ținé la pomeni toate și nu? Deși cestiunea sulevată de părintele Babeș este resolvită, cred eu, în mod definitiv prin practica seculară a bisericii și neamului românesc, și deși tonul nu prea colegial, în care vorbește acea corespondență față de mine, de sigur ca să fiă mai măgulitor pentru alt-cineva, mă dispensează, cred eu, de a-i răspunde, totuși cedând provocării ce mi-s'a făcut din mai multe părți, rog pe On. Redacțiune a da loc în prețuita „Gazetă“ următoarelor:

Pomenile, precum înțeleg eu lucrul, și precum se practică ele de veacuri la poporul român în tot locul, unde nu s'a alterat acest us prin slăbiciunile timpului, sunt acte de pietate cu caracter strict religios față de cei răposați; mai departe

Grierul e de două feluri și anume: unul de câmp și altul de casă.

Grierul de câmp, numit altmintrelea în Bucovina încă și *Călușel*, *Căluș-de-câmp* ¹⁾ și *Scipocăraș* ²⁾ lat. *Gryllus campestris*, germ. die Feldgrille, se deosebesce de *Grierul-de-casă* lat. *Gryllus domesticus*, germ. die Hausgrille, atât prin mărime cât și prin colóre.

Grierul-de-câmp e negru, are cap mare, bolocănos și corp scurțuț, ér *Grierul-de-casă* e ceva mai subțirel și mai lungăret, are cap mai mic și colórea galbinie.

Grierul, după credința Românilor din Bucovina, e *năsrăvan* și cu mult mai tare de fire decă *Cucoșul*, pentru-că el cântă nu numai ziua, ci și după ce inserază până lá mieđul nopții. El cântă adecă și asupra *Puterii nopții*.

¹⁾ În Mitocul Dragomirnei, sat în districtul Sucevii, și 'n Frătăuțul-vechiu, isat în distr. Rădăuțului.

²⁾ În Tereblecea, sat în distr. Siretiului.

Și fiind-că Grierul are o fire atât de tare de aceea cântă ei pretutindenea nu numai în locurile cele fórte adeseori cercetate de omenii, ci chiar până și în cele mai singuratiche și pustii, fără ca *Puterea-nopții* să aibă vre-o înriurire óre-și-care asupra lui.

Din potriuvă, decă s'ar încumeta și ar cânta vre-un cocoș în astfel de locuri singuratiche și pustii, atunci *Puterea-nopții* cu mult mai ușor ar înriuri asupra lui și fórte lesne ar puté să slăbescă de fire.

Prin urmare un om care e nevoit să petrecă nóptea într'un loc singuratic, într'o pustietate, cum aude un *Grieruș* cântând în apropierea sa îndată se mai liniștesce.

Fiind Grierul *năsrăvan* și ca atare putend el cânta până la mieđul nopții, de aceea se mai numesce el de cătră unii din Români încă și *Cucoșel-de-nópte* sau *Cucoșel-de-mieđul-nopții*.

În sfișrit, tot pentru-că Grierul e *năsrăvan*, cunoșce el îndată atât pe omul pe-al cărui câmp și în a cărui casă pe-

trece, cât și pe cel străin. De aceea el nică când nu face celui de casă și celui cu câmpul vre-un rău său daună, afară döră numai atunci când e zidărit. Celui străin însă nu odată îi face câte-o stricăciune, care n'o póte așa de lesne uita, adecă și îi róde straele, și se bagă în urechi, și altele de asemenea îi face ³⁾.

Sunetele, ce le produce atât *Grierul-de-câmp* cât și cel de casă prin frecarea aripilor una de alta și prin mișcarea picioarelor din dărēt se exprimă în genere de cătră toți Românii din Bucovina prin vorbele a *fiuți* și a *cânta*, pentru-că Grierul, după cum am amintit mai sus, e încă un felu de *cucoșel*.

Grierul *fiuresce* și cântă de cum se desprimăvērěză și până cătră sfișritul tómei, când începe a se reci.

Fișitul lui însă însemnecă nu numai desfētare, ci el prevestesce adeseori și

³⁾ Credința Românilor din Volcineț, sat în distr. Siretiului, dict. de Ioan Morariu, și dict. de A. Jijie, stud. gimn.

schimbarea timpului. Din cauza acesta apoi Grierul se și consideră de cătră toți Românii și mai ales de cătră cei din Bucovina de un *vestitor al vremii*.

Așa cei mai mulți Români din Bucovina cred și spun, că atunci când cântă *Grierul-de-câmp* cu capul afară, adecă spre gura borții în care locuesce, e un semn, că are să fiă vreme bună, frumoșă, senină, căldurosă, ér când cântă cu capul în bortă și cu abdomenul întors spre gura acesteia, are să fiă vreme rea, posomorită, vėnturosă, ploiosă, și frigurată, căci precum s'a întors el în borta sa, așa se vor întórc și nouriile și va ploua ⁴⁾.

Alții însă spun, că atunci când cântă *Grierul-de-câmp* mai are să fiă *moloșag*, adecă

⁴⁾ Cred. Rom. din Mihoveni, Mitocul Dragmirnei, și Costăna, sate în distr. Sucevii; Volovăț sat în distr. Rădăuțului; Pătrăuț-pe-Siretiu, sat în distr. Storojinețului, com. de mai mulți studenți gimn. și în Părtescii-de-sus sat în distr. Homorului, dict. de Dumnica Baranau.

sunt mijloace și ocaziune de mângâiere pentru familiile întristate și în același timp un mijloc de educațiune.

Accentuez anume momentul acesta din urmă, pentru-că într'însul vedîm imbinându-se în o formă nimerită o dătină creștinăscă cu o credință religioasă străplântată aici prin poporul nostru din Roma vechiă. La Romanii vechi era adecă credința religioasă, că omeni de valoare trecuți din această lume îngrijesc și după moarte de familiile lor. Din această credință religioasă s'a dezvoltat la Romanii cultul Manilor și Penașilor (deilor de casă). În onora și întru amintirea sufletelor acestor bărbați, Romanii la sărbători, când steteau la masă, cântau versuri de laudă, în cari espuneau faptele frumoase ale părinților și înaintașilor trecuți din viață, cu intențiunea, ca să esciteze în tineri tendința de a-i imita.

Acest obicei, păstrat de poporul nostru dela Romanii, îl vedem și astăzi observându-se, se înțelege de sine în formă strămutată după învățăturile bisericii creștine. Conform acestei vechi datine, ceea ce se vorbește la pomeni se ia din viață și faptele reșoșilor; ăr închinările se fac de regulă prin cuvintele: Dumneșeu să ierte și să odihnească pe reșosatul! Accentuarea momentelor mai însemnate din viața reșoșilor în discursurile, cu cari se întreține poporul nostru la astfel de ocazii, are neapărat o însemnată valoare educativă familială, pentru-că cu chipul acesta li-se dă faptele frumoase ale reșoșilor însemnăta-te, ce li-se cuvine, și se pereneză, ca tradițiunii familiare, atât pentru cei prezenți, cât și pentru generațiunile următoare.

Este de sigur frumoasă această dătină; și datinele religioase și naționale au la noi, la Romanii, o însemnată mult mai mare, decât dătină la oricare alt popor din lume. Scim adecă din istoria noastră bisericăscă și națională, că în timpurile de tristă aducere aminte, prin cari a trebuit să trecă poporul nostru, chiar datinele religioase și naționale au fost un factor puternic, care a contribuit în mare măsură pentru păstrarea nealterată a limbei și legei strămoșesce și peste tot a individualității noastre naționale.

A ține cu rigore la frumoasele datine religioase și naționale, așa cred eu, că nu este nici-decum un lucru condamnabil, precum mi-se insinuă, ci tocmai din contră, o sfântă datorință mai cu seamă astăzi, când prin curentele greșite contrare bisericii, ni-s'au înmulțit atât de mult greutățile în ceea ce privește alimentarea simțului de pietate al credincioșilor; și eu în vorbirea (său cum ăce D-l Babeș toast) ținută cu ocaziunea înmormântării regretatei soții a D-lui Moise Moșoiu din Tohanul nou, la pomana n'am făcut nimic alta, decât am vorbit aceea, ce după datina seculară s'a vorbit și se vorbește totdeuna la astfel de ocazii.

Am accentuat adecă în vorbirea mea îngrijirea neobosită a reșosatei de cres-

cea filor și ficelor sale, ceea ce cu ajutorul lui Dumneșeu i-a și succes, și am terminat cu închinarea îndătinată, ca Dumneșeu să odihnească sufletul reșosatei.

Ceea ce susține părintele Babeș, că cel mai nimerit mod de mângâiere a familiei rămase în doliu ar fi tăcerea, absolut nu sustă, și nu pote susta; și o astfel de aserțiune este în directă contradicțiune cu natura psihică a omului și cu practica observată la astfel de ocazii atât de biserică, cât și de societatea civilă. Este adecă fapt constat, că omul în necăsurile și în durerile sale simte mângâiere atunci, când vede, că și alții simt asemenea cu dănsul durerea; ăr pe faptul acesta psihic se basază condolența ce o esprimăm unul altuia în casuri de durere.

Din aceste puncte de vedere am proces eu în vorbirea mea, atât de mult condamnă de părintele Babeș. Și fiind-că din toate așa se vede, că de-o condamnare a fost vorba în acea corespondență, adaug, că m'a surprins foarte mult, că părintele Babeș nu s'a ocupat de faptul regretabil, pe care l'a observat de sigur D-sa, și anume, că un preot tiner s'a prezentat la actual înmormântării îmbrăcat, nu în haine preoțesce, cum se cuvine, ci îmbrăcat în haine civile și cu pantalonii de coloră deschisă.

Preotul Ioan Hamsea.

HIGIENA

Invățături morale și sfaturi igienice despre bătrânețe.

II.

„Înainte celui cărunt să te scol, și să onorezi fața celui bătrân“.

(Moise III., 19. 32).

Bătrânii vor mesteca bine alimentele în gură când mănâncă, pentru ca în stomac să fiă ușor mistuite și, lipsindu-le adesea dinții, vor preferi mai mult alimentele moi, pentru a-le pute mistui cu înlesnire.

Este cu neputință să arătam, care e regimul alimentar cel mai potrivit la bătrânii, căci sunt unii, cari se nutresc numai cu substanțe animale (cărnuți) și le merge bine; alții prefer o mângâiere compusă mai mult din vegetale și totuși sunt sănătoși. În orice cas însă este mult mai de preferit un regim alimentar mai mult din vegetale și pome, decât un regim cu substanțe animale. Fiă-care își cunoșce alimentele, cari îi convin; un bătrân să nu fiă lacom. Eță ce ăce Santa Scriptură în privința lacomie: „În mângăriile cele multe va fi slabiciune, și nesățiuul va veni până la îngreșare. Pentru nesățiu mulți au pierit, ără ce „lui înfrânat i se va adăoga viața“.

(Isus Sirac, 33—34).

vreme môle, ăr când cântă mai rar are să fiă vreme bună, senină⁸⁾.

Alții ărăși dic, că decă *Grierul-de-câmp* cântare, are să se facă vreme bună, ăr decă cântă mai încet are să se facă vreme rea⁹⁾.

În sfirșit dic unii, că decă *Grierul-de-câmp* cântă va urma vreme bună, ără decă nu cântă va urma vreme rea¹⁰⁾.

De regulă însă se crede, că atunci, când cântă *Grierul-de-câmp* și mai ales pe timpul cositului, are să plouă cât de curând ăr când nu cântă, atunci are să fiă vreme bună¹¹⁾.

Pe când *Grierul-de-câmp* prevestesce,

8) Cred. Rom. din Bilca Horodnicul-de-jos, sat în distr. Rădăuțului, com. de G. Teleaga, stud. gimn.

9) Cred. Rom. din Bilca sat în distr. Rădăuțului, dict de Catrina Crășnean.

10) Cred. Rom. din Buninți și Mihoventi, sate în distr. Sucevii, com. de Vas. Strachină, stud. gimn.

11) Credința foarte lăptită în Bucovina.

după cum am vățut, numai schimbarea timpului, pe atunci *Grierul-de-casă* prevestesce nu numai schimbarea timpului, ci și alte întâmplări.

Așa, când cântă grierul acesta cu capul în bortă se crede, că stăpânuului de casă îi merge rău, ăr când cântă cu capul afară îi va merge bine¹²⁾.

Când cântă tare e veste de bucurie, ăr când cântă mai încet e veste rea de supărare; ori: când cântă tare se va face afară vreme môle sau are să plouă, ăr când cântă încet va fi secetă¹³⁾.

Cânt cântă sêra va fi vreme bună, ăr când cântă dimineța vor veni ôșpeți¹⁴⁾.

Când cântă înainte de ce are să călătorască unde-va stăpânul casei, sau și al-

12) Cred. Rom. din Volovăț, com. de Ilie Buliga, stud. gimn.

13) Cred. Rom. din Tereblecea, dict. de Catrina Epure.

14) Cred. Rom. din Ciresș, sat în distr. Storojinețului, dict. de Domnica Burla.

Să se silască a duce o viață regulată și simplă, care contribuie mai mult spre conservarea sănătății, până la cele mai adânci bătrânețe. Îmbuibarea în mângări și bețuri este mijlocul cel mai sigur cătră scurtarea vieții.

Un traiu simplu ne umple punga cu bani, trupul cu sănătate și sufletul cu veselie. Este destul de a slăbi stomacul, organul cel mai principal de mistuire, și a invenina trupul prin suciri necoște și stricăciöse. Bețivii și mângâciöșii, cari își încarcă stomacul cu felurite mângări și bețuri iritante (ațitătöre) de nervi, nici-odată nu au avut viață sănătoasă și durabilă.

Mângăriea cea de sêră va fi compusă din alimente ușore de mistuit. Bătrânii nici-odată să nu mănânce mult la masă, ci în tot-deuna să se scöle dela masă cu puțină föme, căci acesta este una din condițiunile cele mai necesare pentru prelungirea vieții lor. Ca bețură, apa cu vin este cea mai bună, care convine mai mult persönelor bătrâne. Vinul simplu nu va fi luat decăt ca un tonic (impuneritor) și numai rare-ori pote să-l bee, fiind-că altfel produce o congestiune cerebrală. Bețurile spirtöse sunt foarte vëtëmătöre pentru cei bătrânii, de-örece acestea au o acțiune specială asupra creerilor.

Ceaiul și cafeaua sunt folositöre la bătrânii, cari sunt de un temperament limatic, căci aceste bețuri promovază digestiunea (mistuirea); trebuie însă a se bea în cantități mici și nici decum încontinuu.

Metödele cele mai bune pentru tratarea bătrânețelor sunt următörele: a ușura reinöirea și hrânirea pe cât e posibil; a da corpului excitări mari, fiind-că cele naturale sêu imputinat, și a sustine depărtarea părților celor stricate, întrebuințând pentru ținerea în curățeniă a pielii în fiă-care ăi spălături pe corp cu apă rece cu un burete și un lepedeu (cearșaf) gros de pânză de tort muat în apă rece, pus pe corp și frecat bine până se face pielea roșie; ăr în fiă-care sêpêtănă câte-o baie caldă.

La bătrânii adese-ori se observă constipație (incuierură, lipsă de scaun) care se pote delătura prin purgative ușore, precum: oleul de recină, sulfatul de magneșiă (sare amară), apa de Buda, apa de Breazu, sursa „Alecsandru cel Bun“, etc. Dosa, adecă cât trebuie să ia din aceste medicamente, este următörea: Din oleul de recină va lua câte 3—4 linguri mari dimineța pe nemângate; din sulfatul de magneșiă, va pune într'un pahar mare cu apă, unde se va topi mai

dinainte 20—30 grame zahar, 2—3 linguri, amestecându-se bine, se va bea dimineța pe nemângate. Din apa de Buda și apa de Breazu va lua în fiă-care dimineța pe nemângate câte-un pahar mare, după care în urmă va face o preumblare, fiă în casă, sêu prin aer liber, după împrejurări și timp; și se va abținé dela mângări grele.

Dimineța va lua câte-un ceai (tea), sêu lapte dulce, care pe lângă că arangeză stomacul förte bine, dă corpului și o căldură sănătösă.

Exercițiul activează funcțiunile cele mari, precum respirația, circulațiunea și excitarea pielii, activează căldura și promovază apetitul, făcându-se acesta întot-deuna înainte de mângare, însă nici-odată până la osteneță. Imbrăcăminteă bătrânilor trebuie să fiă căldurosă, liberă și ușöră, căci circulația fiind förte încetă, sângele are tendința de-a sta, ceea ce produce congestiuni.

Somnul este neapărat trebuincios sănătății. Somnul este de mare necesitate pentru a repausa corpul și a repara pierderile făcute în timpul ălei. Cine voesce a alunga somnul, sêu a-l scurta de tot, acela își scurtetză viața. Insomnia (lipsa de somn) produce cele mai grele böle și în cele din urmă omul möre. Să ne deprindem de timpuriu la o viață regulată. De timpuriu în pat și de timpuriu din pat; face pe om sănătös, vesel, bogat și înțelept, ăce Vesley. Sunt mulți însă, cari caută a face ăiaua nöpte, și nöpteă ăiaua, ăcënd, că este tot una a durmi șapte öre ăiaua, ori nöpteă. Această idee însă este cea mai greșită, căci numai douș öre de somn înainte de mieđul nöpții este mai folositor pentru corp, decăt patru öre după mieđul nöpții sêu ăiaua; acei ömeni rar ajung bătrânețe adenci și fericite. (Cine voesce a ăve un studiu mai amănunțit în privința somnului, citească articolul „despre somn“ în „Gazeta Transilvaniei“, numerile de Duminecă 16 și 17 din 21 și 28 Aprilie 1896).

În etatea bătrâneței, creerii, ca și celelalte organe, slăbesce; memoria începe a scädé, ideile sunt mai puțin ingenioșe, imaginațiunea este scädută, de aceea nu trebuie escitați. Creerii prin lucruri de inteligentă, nici a ține prea lung timp încordate facultățile intelectuale. Sunt bătrânii drept, la cari vërsta n'a atins în nimica agerimea acestor facultăți; acestea însă sunt escepțiunii förte rari, cum de e. a fost nemuritorul G. Bariț, care în etate de 81 de ani avea mintea întregă și lucra tot cu aceeași ardöre pentru propășirea neamului sêu, ca în tinerețe, și căți alții, pentru a căror amintire nu este aci locul.

Asemenea mai slăbesce la bătrânii vederea și auđul. Când un om nu mai pote vedé de bătrânețe, nu trebuie să se servescă de ochelari, decăt numai pentru neapărată trebuință, și și atunci pentru puțin timp. Va înlătura lumina prea tare a sórelui purtând pălării cu bordurile late. Ochii vor trebui să-i ude de 2—3 ori pe ăi; vëra cu apă rece și iërna cu apă călduță, care va ajuta förte mult la vederea scädută.

Cătră sănătatea trupului să vină și sănătatea spiritului, inima desfătată; și acesta se pote căștiga prin mulțămirea cu noi înși-ne și cu sórtea. Numai cel mulțămit este într'adevăr și bogat.

În tot cursul vieții să fim cu sânge rece și cu blândete cătră necăsurile și inimicii nöștri, căci sunt scurte ălele existenței nöștre pe pământ, de aceea nu trebuie să le inveninăm prin mâniă și iuțelă.

Invață în tinerețe prin muncă

tul cine-va dintre căseni, e semn rău, căci atunci respectivului trebuie numai decăt să i se întempe vre-o nenoröcire sêu altă neplăcere în călătoria sa sêu se va întörce cu o pagubă acasă¹⁵⁾.

În fine se mai crede, că decă unui om are să i se întempe vre-o nenoröcire, atunci *Grierul-de-casă* vine cu vr'ö' douș sêu trei ăle mai înainte de acesta și cântă în vr'ö' douș sêu trei seri în casa omului acelaia, ără după ce a suferit omul nefericirea se duce ărăși dela casa lui¹⁶⁾.

(Va urma.) S. Fl. Marian.

15) Cred. Rom. din Fundul-Sadovei, sat în distr. Câmpu-Lungului, dict. de Catrina Latiș.

16) Cred. Rom. din Bosanc, sat în distr. Sucevii, com. de Sim. Șuțu, student gimn.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 11 Decembrie st. n. 1896.

Măsura său greutatea	Calitatea.	Valuta austr.	
		fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	70
"	Grâu mijlociu . . .	5	50
"	Grâu mai slab . . .	5	20
"	Grâu mestecat . . .	3	80
"	Săcară frumoză . . .	3	90
"	Săcară mijlocie . . .	3	70
"	Orz frumos . . .	3	40
"	Orz mijlociu . . .	3	20
"	Ovăș frumos . . .	2	40
"	Ovăș mijlociu . . .	2	10
"	Cucuruz . . .	3	80
"	Mălaiu . . .	4	10
"	Mazăre . . .	6	50
"	Lințe . . .	12	50
"	Fasole . . .	6	—
"	Sămânță de in . . .	8	—
"	Sămânță de cânepă . . .	5	—
"	Cartofi . . .	—	75
"	Măzărice . . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	44
"	Carne de porc . . .	—	48
"	Carne de berbec . . .	—	28
100 kil.	Său de vită prospăt . . .	21	—
"	Său de vită topit . . .	32	—

Cursul losurilor private
din 10 Decembrie 1896

	comp.	vinde.
Basilia	6.70	7.10
Credit	199.75	200.75
Clary 40 fl. m. c.	57.—	58.—
Navig. pe Dunăre	135.—	138.—
Insbruck	27.25	28.25
Krakau	27.75	28.75
Laibach	22.75	23.50
Buda	58.50	59.50
Palfy	57.—	58.—
Crucea roșie austr.	18.—	18.80
dto ang.	10.—	10.50
dto ital.	—	—
Rudolf	22.—	24.—
Salm	69.75	70.75
Salzburg	27.—	28.—
St. Genois	71.—	72.—
Stanislaw	43.—	45.—
Triestine 4 1/2% 100 m. c.	146.—	150.—
dto 4 1/3 50	69.—	73.—
Waldstein	60.—	62.—
dto de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4 1/2%	18.50	19.50

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**.
Redactor responsabil: **Gregoriu Maisr**

Tipografia de Typuri
Cauciuc orig. American cum și
Stampiglii și sigile comandați di-
rect la fabricant

Stampiglien- und Typen-Fabrik
Wien, Stadt, Adlegasse 14.

Tipografia de Typuri cu uten-
siliile pentru tipărituri se potri-
vește și pentru cadourile de anul
nou.

m. 80 Typuri fl. 1.20 m. 130 Typuri fl. 2.--
" 100 " " 2.50 " 225 " " 8.--
" 315 " " 3.75 " 890 " " 4.50

Perițe cu vopsele mărimea:
6 x 4—30 cr. 9 1/2 x 5—40 cr.
11 x 7—60 cr. 16 x 8—90 cr.

ce nu convine se primesce retur.
Prețurile en gros gratis și franco.

Se caută agenți.
1128,1—10

Fabricatele mele

sunt renumite ca bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50;
Remontoir-argint 800/1000 fl. 6;
Remontoir-anker Spiral-Bre-
anét 15 petri fl. 10, cu 16
petri sistem Glashutte, 1 cha-
ton fl. 12. Deșteptător (wek-
ker) mers de anker strălucit-

tor prima calitate fl. 1.70. Regulator cu mers
de o și fl. 5.75. Regulator cu mers de 10 și
fl. 8.50. Insemnarea prețurilor cu ilustrații
despre ciasornice, lanțuri, regulatori, aurarii
și argintării se trimit gratis și franco. — Ce
nu convine se schimbă său se dă prețul
îndărăt.

Eug. Karecker Uhrenfabrik,
94. Bregenz am Bodensee.

Garanție de doi ani.

111,5—12.

Ajutor grabnic și sigur

pentru

SUFERINȚE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijlocul cel mai bun și eficace pentru menținerea sănătății, curățirea sucurilor
lor precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirii bune este deja pretutîn-
denea cunoscutului și plăcutului

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acest balsam preparat cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămă-
duitoare se dovedește ca foarte folositor în contra tuturor greutăților de mistuire căr-
cei de stomach, lipsa de apetit, rigidei, congestiunilor, haemoroidelor etc. etc. În
urma eficacității sale a devenit acest balsam acum un singur și dovedit **medi-
cament de casă popular**.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, faceți pe fiecare atenție, că fîă-care sticlă cu Dr. Rosa's
Lebens-Balsam, care singur numai de mine este preparat după receta originală, este
învelită în hîrtie grosă albastră, care poartă în lungul ei inscripția: Dr. Rosa's Le-
bens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba
germană, boemă, ungară și franceză, și care sunt provădate cu alăturata marcă a fa-
briței luată sub scutul legal.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil se poate procura numai în
Depositul principal al producătorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tote farmaciiile din Brașov, precum și tote farmaciiile mai mari din monar-
chia Austro-ungară au depositul din acest balsam de viață.

Totul de acolo se poate avea:

Alifa de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

un medicament sigur și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscut în
contra tuturor inflamațiunilor, rănilor și umflăturilor.

Acosta se întrebunțează cu succes sigur la inflamațiuni, la stagnațiunea lap-
telui și întărirea țitelor cu ocazia nea iutercării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu
puroiu, carbuncule; coapturi la unghie, la panariții (ulcerațiuni la degete, la întărituri,
umflături, tumorea glandulelor limfatiche, lipume etc. — Tote inflamațiunile, umflături,
întărituri se vindecă în timpul cel mai scurt; la casuri înșe, unde s'a format deja
puroiu, absorbă baba și o vindecă în timpul cel mai scurt fără dureri.

In cutiøre a 25 și 35 cr.

Fiți atenți!

De-ore-ce alifa de casă universală de Praga se imi-
tază foarte des, faceți pe fîă-cine atenție, ca singur numai
la mine se prepară după receta originală. Acosta este nu-
mai atunci veritabilă, decă cutiørele din me-au galbin, în care se pune, sunt înfășu-
rate în hîrtie roșie pe care se află tipărită în 9 limbi explicațiunea cum se se între-
bunțeze, împachetate și în cartone vinete, — care sunt provădate cu marca fabriței
de mai sus.

Balsam pentru auđ.

(Gehör-Balsam)

Cel mai probat și prin multe încercări cel mai temeinic medicament pentru
vindecarea auđului greu și spre redobîndirea auđului perdut. **1 Flacon 1 fl.**

Deschidere de magazin.

LANG, ROSENTHAL & PALMHERT

recomandă magazia lor bogat asortată cu **Mărfuri de
Sticlă, Porzellan și Argint china.**

Mare asortiment de Lampe ale lui R. Ditmar.

**Vase de faiență, piatră precum Casserole
Öle, Urciøre etc.**

**Rame de tablouri în diferite mărimi, ese-
cutare exactă.**

**Oglinđi-Solin și Giamuri, calități foarte
bune.**

Repară geamuri în și afară de localitate cu prețuri
eftine și prompt.

Tacămuri de masă calitate escelentă.

Petroleu veritabil american garantat.

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continental european și
marea fabrică de argintării s'a vedut necesită să dăruiască întregul ei
depozit în schimbul unei răsplate mici pentru munca.

Eu sunt împuternicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit prin urmare ori cui, fîă bogat, ori sărac, următoarele

6 cuțite fine de masă cu lamă
veritabilă engleză,	1 lingură de argint pentru lapte
patent american,
6 furculițe de argint patent ame-
rican dintr'o bucată,	2 ciocanele de argint pentru
spart ouă, patent american,
6 linguri de argint patent ame-
rican,	6 cesei Victoria englezesci,
12 lingurițe de argint pentru ca-
fea patent american.	2 candelabre de masă,
1 lingură de argint pentru supă
patent american,	1 strecurătoare pentru cait,
	1 zaharniță,

Tote cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte
fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60. Ar-
gintul patent american este un metal alb, care își păstrează coló-
rea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlataniă**,
mă simt îndatorat în public, că ori cine, căruia nu-i convine marfa
îi trimit banii înapoi, nimenea însă se nu trecă cu vederea ocași-
unea acosta favorabilă, de ași procura acosta garnitură pompoasă,
care cu deosebire se potrivește pentru

**cadourile de crăciun și anul nou,
dar de nuntă și în ori ce gospodăria.**

Depou numai la **A. HIRSCHBERG-S**

Telephon, Nr. 7114.

Haupt-Agentur der vereinigten amerik.

Patent-Silber-warenfabriken.

WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/b.

Se trimite numai cu rambursă postală său cu trimiterea sumei înainte.

Prافل de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

Estras din scrisorile de recunoștință.

Sunt foarte mulțamit cu trimiterea garnituri, și se'mi mai tri-
miți încă o garnitură de 44 bucați de argint patent american cu ram-
bursă. Bozovics, comit. Krassó Szörény 18/7. 1896.

Keresztes Sándor, fisolgăbirău.

Pilis, 24 Aug. 1896. Comit. Pesta.

Cu garnitura sunt foarte mulțamit. Vă rog a trimite și cumnatei mele Baronesa
Nyári nasc. de Somogyi în Szanto, trei garnituri.

Baron Iulius Nyári.

Intemeiată
la 1887.

„VICTORIA“

Intemeiată
la 1887.

Institut de credit și economii, societate pe acții.

Sediul: A R A D, casa proprie, calea Archiducelui Iosif Nr. 2.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 90.000.

Depunerii fl. 900.000. Circulația anuală fl. 12.000.000.

Primesce depunerii spre fructificare, după care sol-
vesce 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvesce insti-
tutul separat.

După starea casei, depunerii până la fl. 1000 se res-
tituesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depunerii se pot face și prin postă și se efectuesc mo-
mentan după sosirea comandaiei.

912,19—*

Direcțiunea institutului.

„FORTUNA“, societate pe acții de mine de aur.

P R O S P E C T .

Sub firma „FORTUNA“ societate pe acții de mine de aur s'au constituit în 19 Noembrie a. c. în localitatea oficiului notatarului public reg. *Ludwig Nagy de Tokaj* o societate pe acții

cu un Capital de acții plătit pe deplin de 2.000.000 corone,

cu scop de a da un avânt mai mare industriei de aur din Transilvania, în rândul prim de a cumpăra minele de aur „Szent Endre“ și ale exploata. De 2 mii de ani locuitorii din Transilvania se ocupă cu exploatarea minelor, un ținut mare trăese numai din lucru minelor. Cu toate acestea lucrarea este foarte primitivă. Nici una din aceste mine nu dispune de Capitaluri seu mașini și steampurile de pisat minerale sunt așa de neperfecte ca mai mult de jumătate din conținutul de aur se perde. Dér tot liferază aceste mine primitive, care sunt exploatare de meseriași și țărani un product de

14 centuri metriche aur pe an în valoare de 3 milioane corone.

Puține din aceste mine se află în mână țării. Unii streini, cari nu cunosc împrejurările au cumpărat unele mine mai slabe și tot împărtesc o dividendă anuală de 20—30% și mai mult.

Este vremea ca și Capitalul din patrie să se ocupe cu aceste mine, este o datorie a cărei împlinire aduce și folose materiale.

Societatea constituită au încheiat un contract pentru cumpărarea minelor Szent Endre, și ale pune în lucrare. Minele se află în Comuna Bucium în apropierea orașului Abrud. În vecinătate se află mina Concordia, din care se scote aur de mai multe milioane. Acționarii sunt țărani din împrejurime fără Capitaluri, cari împărtesc aurul între densesii. Nu posedă mașini și totuși au fost în stare timp de 20 ani, a împărți anual 400—600.000 mii corone câștig curat.

Mina Szt.-ENDRE posedă tot aceleași vine de aur, ca și Mina Concordia. Societatea va lucra cu capital suficient și cu steampuri după sistema cea mai nouă.

Opt vine de aur sunt deja deschise în mina Szt.-ENDRE. Aceste vine sunt cunoscute și în Concordia. Conține aur, și promite a liferă tot acelaș quantum ca și mina Concordia.

Domnul Ludwig Rainer, cunoscutul Expert din Viena au cercat această mină de două-ori și exprimat în modul următor: „Material săpat în prezența mea și în al 5-lea gang și cu mânamea luat conține 23 grame aur, din care 174 grame aur amalgamabil în valoare de fl. 28.53 și 5—6 grame sleau în valoare de fl. 8.40 din aceste sunt 70% prin urmare se pot scote fl. 25.85 pr tonă.

Transilvania este un teren foarte multămitor pentru întreprinderi de mine exploatare cu capitaluri suficiente și inteligență. Încheiu cu deplină convingere că mina Szt.-ENDRE în scurt timp se poate număra între întreprinderile cele mari și rentabile ale țerei.

Mina constă din 5 galerii, suprafața are mai mult de 75000 □ meștri și e în stare a liferă sleau timp foarte îndelungat.

Societatea de mine de aur „fortuna“ s'au constituit cu un capital 2.000.000 corone. Posedă mijloce de ajuns, ca să-și procure Mașini și Steampuri după cel mai bun sistem. Steampurile vor fi întocmite, ca să potă lucra din 80 Tone metal.

În adunarea de constituire s'au ales Direcția și consiliu de supraveghiere în jos însemnată.

Întreprinderea va prospera, basând pe esertisa ce au pôte fi trasă la îndoelă, calculul câștigului ar da următoarele cifre:

Una tonă metal liferază aur în valoare de	51 70 corone.
80 tone	4136 — „
cheltuelile sunt toate socotite pe Ți pr. tonă 12 cor.	960 — „
vine pe Ți	3176 — „

DIRECȚIUNEA

Print. Edm. Batthány-Strattmann, Bela Bóer, Conte Géza Festetics, Conte Nikolaus Berchtold, Ed. P. T. Hammond, James W. S. Langerman,
president. prim. din Abrud. Ex-General din America. San-francisco U. S. A.

CONSILIUL DE SUPRAVEGHIERE

Henrich Kálnoki, president. Eugen Hoitsy, Johann Grätzky.

Invitare la subscriere de acții.

Pe temeiul acestui prospect sindicatul învitată la subscrierea de 40.000 bucăți Acții a 25 corone valoare nominală a

Societăți de mine de aur „Fortuna“

care s'au constituit în 19 Nov. a. c. cu un capital de două milioane corone și protocolat la Tribunalul de comerț și cambii în Budapesta.

Societatea „FORTUNA“ s'au constituit de-oamdată pe 30 ani cu capital social de 2 milioane corone. Acest capital este împărțit în 80.000 acții a 25 corone valoare nominală.

Noi emitem acții a 25 corone = 12 fl. 59 cr. ca și publicul mai serac se potă participa.

Mostre de petri de aur scose din mina Szt.-ENDRE se pot vedea în birourile „Fortuna“ Buda peste V. Badgasse Nr. 4 dela 9—1 ore a. m. și dela 3—6 ore d. p.

Din 80.000 acții opresce Direcția și sindicatul pe sēma lor 40.000.

Subscrierile pe acții de mine de aur „FORTUNA“ durēză dela 12 Decemvră până inclusive 20 Decemvre 1896. Însemnări la subscriere de acții primesce Biroul Societății de mine de aur „FORTUNA“ (Budapest 5 Badgasse 4).

La subscriere sunt a se depune pentru fiă-care acții în valoare de 25 corone = 12 fl. 50 12 corone = 6 fl. Rest este a se plăti după 1 lună adecă până 15 Ianuarie 1897. Se pôte plăti și suma întregă, în care cas subscriitorii primesc acțiile îndată după ce vor eși.

Sindicatul își rezervă dreptul a reduce subscrierile de acții în măsură numărului subscris. Repartiția și va face fără amânare subscriitorilor cunoscută.

B u d a p e s t a , în Decemvre 1896.

Sindicatul, Societate de mine de aur pe acții „FORTUNA“.

în Decemvre 1896.

Sindicatului „FORTUNA“ societate de mine de aur pe acții în Budapesta.

În înțelesul prospectului și învitarii la subscriere de acții sindicatul cumpără dela „Fortuna“ societate pe acții de mine de aur bucăți
de acții a 25 corone, și mă oblig cu subscrierea mea, după fiă-care acție de 25 cor. 12 corone total corone resto de 13 corone în suma de corone cel
mult până 15 Ianuarie 1897 ale trimite la biroul „Fortuna“ Societate de mine de aur Budapest 5 Bezirk Badgasse Nr. 4.

Subscrierea:

Adresaa: